SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2579

av Jonas Andersson (SD)

Besökscentrum för Sveriges forntid vid Rökstenen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att vidareutveckla besöksverksamheten vid Rökstenen i Östergötland till ett kunskaps- och besökscentrum för Sveriges forntid och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rökstenen, mellan Ödeshög och Väderstad i Östergötland, är en unik runsten och ett av Sveriges mest betydelsefulla fornminnen. Stenen bedöms ha rests redan under 800-talet och på den finns världens längsta kända runinskrift, med över 760 runtecken. Inskriften innehåller både äldre och yngre former av runor samt olika former av lönnrunor. Budskapen i inskriften har länge varit i fokus för forskning och olika tolkningar.

Vid Rökstenen finns i dag ett litet utomhusmuseum som på ett föredömligt sätt informerar om stenen och dess historia. Utställningen är dock förhållandevis begränsad och främst inriktad på själva runstenen. Undertecknad menar att Rökstenens betydelse och den omgivande bygdens rika historia är starka skäl till att vidareutveckla verksamheten till ett kunskaps- och besökscentrum med en bredare inriktning på Sveriges forntid.

Området omkring Rökstenen är mycket väl lämpat för en satsning av det här slaget. I närheten av stenen finns bland annat Alvastra pålbyggnad från stenåldern och fornborgarna på Omberg. Östergötland har även på andra håll ett rikt arv från forntiden. Ledbergsstenen utanför Linköping och Himmelstalunds hällristningar i Norrköping är exempel på det. I området kring Rökstenen finns alltså goda förutsättningar för att förmedla kunskap om flera tusen år av Sveriges historia.

Verksamheten skulle exempelvis kunna omfatta fler utställningar, pedagogisk verksamhet och tekniska lösningar som hjälper till att levandegöra historien. Vikingatiden har dessutom en stark ställning i populärkulturen, vilket kan nyttjas till att väcka ett bredare intresse för vår forntid. Ett kunskaps- och besökscentrum skulle kunna bidra till ökad kunskap om Sveriges forntid och samtidigt stärka Östergötland som besöksmål.

Utvecklingen bör bygga vidare på den befintliga verksamheten kring Rökstenen och ske i samverkan med Statens fastighetsverk, Ödeshögs kommun och andra berörda aktörer. Frågor om lokalisering, finansiering och hur verksamheten ska bedrivas behöver utredas närmare. Stor hänsyn bör tas till platsens kulturhistoriska värden.

Jonas Andersson (SD)